

SHRnutí OBDRŽENÝCH REAKCÍ NA ZVEŘEJNĚNÝ KONZULTAČNÍ DOKUMENT PODLE ČLÁNKU 26 NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2017/460 ZE DNE 16. BŘEZNA 2017, KTERÝM SE ZAVÁDÍ KODEX SÍŤE HARMONIZOVANÝCH STRUKTUR PŘEPRAVNÍCH SAZEB PRO ZEMNÍ PLYN

Dne 18. prosince 2023 zveřejnil Energetický regulační úřad (dále též „ERÚ“) konzultační dokument podle požadavku článku 26 Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn (dále jen „NC TAR“). V souladu s pravidly konzultačního procesu stanovil ERÚ termín pro zasílání připomínek do 19. února 2024.

Energetický regulační úřad obdržel ve stanoveném termínu připomínky od následujících subjektů:

- /// NET4GAS, s.r.o.,
- /// Teplárenské sdružení České republiky,
- /// SPP Storage, s.r.o.

Energetický regulační úřad neobdržel žádnou připomínku po termínu ani neobdržel jakoukoli připomínku, která by byla v rozporu se stanovenými pravidly konzultačního procesu.

Tento dokument obsahuje shrnutí hlavních reakcí subjektů a nejdůležitějších argumentů pro či proti zveřejněným návrhům v konzultačním dokumentu. Veškeré obdržené připomínky v plném znění jsou zveřejněny na stránkách Energetického regulačního úřadu¹. Tento přehled je spolu s jednotlivými připomínkami vzešlými z konzultačního procesu zveřejněn v českém a anglickém jazyce. V případě disproporce mezi překladem do anglického jazyka a originálním zněním připomínky je určující textace v originálním znění.

Uplatněné připomínky se týkaly převážně navrhovaného regulačního režimu a s tím souvisejících dopadů na zákazníky a na provozovatele přepravní soustavy.

Provozovatel přepravní soustavy ve svých připomínkách navrhuje od roku 2025 přechod na jednotný režim výnosového stropu, který obhájí zánikem důvodu pro existenci duálního systému (kombinace výnosového a cenového stropu), kterým byly vysoké tranzitní toky přes území České republiky. Zároveň provozovatel přepravní soustavy uvádí potřebu zachování současného rozsahu přepravní soustavy z důvodu stále strategické hodnoty aktiv pro bezpečnost dodávek, pro využití pro propojení plynárenské a elektrizační soustavy (tzv. sector coupling) či pro budoucí přechod na nízkouhlíkové plyny a vodík.

Touto změnou by provozovateli přepravní soustavy byly garantovány výnosy zajišťující úhradu veškerých provozních i investičních nákladů celé soustavy. Režim jednotného výnosového stropu by podle vyjádření provozovatele přepravní soustavy odstranil rizika, která provozovatel přepravní soustavy identifikoval (a detailně ve svých připomínkách uvedl) u konzultované metodiky. Jedná se podle názoru provozovatele přepravní soustavy o:

- /// riziko příliš optimistického plánu rezervovaných kapacit mezi systémy,
- /// riziko nerealizovaných výnosů alokovaných na výstupní hraniční body z důvodu aplikace 100% slevy za přepravu plynu do a ze zásobníků plynu,
- /// riziko nerealizovaných výnosů z důvodu uplatnění srovnávacích rozborů podle článku 6 odst. 4 NC TAR,
- /// riziko podhodnoceného plánu rezervovaných kapacit na výstupních bodech v rámci systému.

¹ <https://eru.gov.cz/narizeni-tar>

Na druhou stranu v rámci konzultace zazněla připomínka (Teplárenské sdružení České republiky) trvající na zachování duálního režimu, tj. zachování režimu výnosového stropu pro přepravu v rámci systému a cenového stropu pro přepravu plynu mezi systémy, společně s požadavkem na zakonzervování části přepravních aktiv a jejich vyřazení z RAB z důvodu jejich nevyužívání. Takový postup by měl za následek snížení výnosů provozovatele přepravní soustavy a snížení cen pro zákazníky. Tento požadavek je podpořen tvrzeními, že:

- ▮ současná přepravní soustava je vybudována pro cca 13krát větší objemy, než jsou dnes předpokládány,
- ▮ problematickou ekonomickou situaci provozovatele přepravní soustavy nelze řešit zvyšováním cen pro domácí zákazníky, a to i z důvodu nepřilíš zodpovědného chování provozovatele přepravní soustavy v minulosti (podíl dluhu na celkových aktivech, významné investice v souvislosti s rezervacemi společnosti Gazprom),
- ▮ historické zisky provozovatele přepravní soustavy z mezinárodní přepravy nebyly sdíleny s domácími zákazníky, není tedy důvod, aby na ně byly přenášeny ekonomické problémy provozovatele přepravní soustavy způsobené poklesem mezinárodní přepravy,
- ▮ obecným východiskem metodiky stanovení referenčních cen by měla být především ochrana zájmů zákazníků v České republice,
- ▮ podle tiskové zprávy Fitch Ratings ze dne 5. ledna 2024 došlo ke zlepšení ratingu společnosti NET4GAS,
- ▮ 100% vlastníkem společnosti NET4GAS, společnost ČEPS, je státní a nedostatek finančních prostředků tedy nepřipadá v úvahu.

Další připomínkou je existence provázanosti obou navržených regulačních režimů. Připomínající vytkají jeho příliš obecným popisem bez přesnější kvantifikace a popisu způsobu stanovení nezbytného rozsahu kritické infrastruktury. Zároveň tento mechanismus vyvolává obavy, že toto provázání způsobí, že na veškeré náklady provozovatele přepravní soustavy bude fakticky aplikován pouze výnosový strop.

Dále se obdržené připomínky týkají následujících oblastí:

- ▮ návrh časového období, po které bude metodika uplatňována (jeden rok), nezajišťuje dostatek jistoty pro zákazníky, ale hlavně není vhodný z hlediska prohlubování nejistoty ohledně dlouhodobějšího nastavení stabilního regulačního a cenového rámce,
- ▮ přístup k plynovodu Gazela, na který byla udělena výjimka z přístupu třetích stran, ve vazbě na zrušení obdobných výjimek na plynovod OPAL na německé straně – provozovatel přepravní soustavy požaduje zahrnutí nákladů plynovodu Gazela do regulačního režimu zaručujícího úhradu jeho nákladů, neboť již neplatí původní předpoklad normálního provozního stavu zmíněný v konzultačním dokumentu, ve kterém plynovod sloužil výhradně k tranzitní přepravě plynu,
- ▮ stanovení celkových výnosů, způsob rozdělení celkových výnosů na výnosy z přepravy v rámci systému a mezi systémy, výše rizikové přírážky – připomínající ve své připomínce namítá, že není jasný způsob, jakým se stanovily celkové výnosy provozovatele přepravní soustavy, jak byly rozděleny mezi přepravu mezi systémy a přepravu v rámci systému, a že není uvedena výše rizikové přírážky ani způsob její aplikace,
- ▮ sazby za přepravu plynu do a ze zásobníku plynu v případě využití zásobníku mezi dvěma vstupně-výstupními systémy – připomínající požaduje v dokumentu blíže specifikovat způsob stanovení cen pro případ, kdy se neaplikuje sleva za přepravu plynu do a ze zásobníku plynu.